

Bernhard Wosien

(19 september 1908-29 april 1986)

Av Maria-Gabriele Wosien, översättning Eva Ullner

När Maria-Gabriele Wosien var i Findhorn i juli 2006 och undervisade i Sacred/ Circle dance skrev hon ner dessa biografiska rader om sin far, Bernhard. I år firar vi 100-årsdagen av Bernhards födelse. Med Gabrieles tillåtelse skickade Judy King manuskriptet till Grapevine, det engelskspråkiga dansbladet, med kommentaren "I think it's good for dancers to know where we came from!" Eva Ullner – tidigare redaktör för Flödet - läste artikeln, tänkte på samma vis, och översatte den med Gabrieles välsignelse.

Bernhards far Louis Wosien var luthersk präst och doktor dels i teologi, dels i polsk folkmusikhistoria. Han var tvåspråkig och föreläste vid universitetet i Breslau/Wroclaw. Han var författare till en välkänd krönika om sönerns födelseort, tillika platsen för hans första tjänst i Passenheim/Pasym i det som då var Ostpreussen. Det blev efter andra världskriget Västpolen.

Hans mor Linda, som var friherrinna von Buttler-Ponarth, kom från godsägararistokratin. Hon fick sin utbildning i hemmet – målning, teckning, musik, litteratur, och i religion av Louis Wosien, som hon sedermera gifte sig med. Min mormor Linda dog ung och Bernhard mindes henne alltid med tillgivenhet.

Bernhards yngre bror Klaus föddes 1910. Han blev gynekolog och dog 30 år gammal vid den tysk-polska gränsen där han arbetade för Röda Korset. Han var min gudfar i några månader.

Bernhard, den äldsta sonen, visade tidigt tecken på konstnärliga talanger i musik och teckning, vilket uppmuntrades av hans mor. Hans barndom var mycket skyddad. Han mindes med särskild värme platserna där han tillbringade sina första år med ridning (en morbror ägde ett stall med berömda tävlingshästar), sport, båtliv och fiske. När familjen flyttade till Breslau/Wroclaw återvände man under loven till de många sjöarna, de vidsträckta skogarna och betesmarkerna.

Bernhards föräldrar stannade kvar i Breslau/Wroclaw till slutet av andra världskriget. Hans far var präst och föreläste vid universitetet i Breslau. Fadern gifte sig en andra gång med Hildegard, en tillgiven själ, änka efter en textilhandlare.

Pojkarna gick i skola i det då berömda "Fredericianum". Bernhard studerade först teologi – för att tillfredsställa sin far – men lämnade studierna efter några terminer. Han beskrev studierna med orden "för mycket huvud – föga hjärta – ingen kropp". Han studerade vid konstakademien, först i Breslau och senare i Berlin. Han insåg det omöjliga i att fortsätta sina studier där. Med den växande nazismen under det tidiga 30-talet hade den moderna konsten nämligen ingen chans: de bästa lärarna lämnade landet.

I det som blev politiskt turbulenta tider beslöt Bernhard att göra sin hobby dansen till sitt yrke. Dansen, menade han, var bortom politisk ideologi. Han studerade klassisk balett i Berlin. Han blev berömd för sin naturliga talang och sin uttrycksfulla dans, och han specialiserade sig snart på karaktärsroller. Han blev solodansare vid Berlins statliga opera. Om de här tiderna sade han senare ”min musa skyddade och räddade mig”. De flesta artisterna vid Berlins opera var undantagna från militärtjänst eftersom ”the show had to go on” ända till de yttersta dagarna, när Berlin stod i flammor efter att ha bombats av de allierade.

Bernhard hade gift sig med friherrinnan Elfriede von Ellrichshausen strax före kriget. Hans mor Linda hade många år tidigare lovat honom att ”jag ska välja fru åt dig”. Enligt familjehistorien kände han igen sin blivande hustru i ett slags vision när han först mötte henne vid en artistgala i Berlin. Bernhard och Elfriede förlovade sig inom ett par veckor och vigdes av fadern Louis, som också döpte alla tre barn i äktenskapet:

Maria-Gabriele (www.sacreddance-wosien.net)

Johann-Christoph, som arbetade för tyska televisionen och numera bor i Thailand

Antoinette, skådespelerska som bor i München. Hennes son Jan-Patrick arbetar med TV-produktion.

Alla tre barn gick i Waldorfskola, liksom även Bernhards sonson.

Efter andra världskriget fortsatte Bernhard som dansare, men började samtidigt arbeta med koreografier för televisionen och festivalproduktioner för olika operahus i Tyskland och Österrike.

På det tidigare 1950-talet blev Bernhard grundande medlem i danskompaniet ”Sorbisches Volkskunstensemble” – en ensemble bestående av medlemmar från en autonom slavisk minoritet på tysk mark i Bautzen, Östtyskland. Hans växande intresse för folkdans och folkliga traditioner började vid denna tid.

På sextioalet, när familjen flyttade till München, och på sjuttioalet företog Bernhard åtskilliga studieresor till länderna på Balkan och till Grekland.

Från och med slutet av sextioalet började Bernhard undervisa allt mer, och han kom underfund med dansens terapeutiska aspekter tack vare omfattande diskussioner med läkarvänner. Genom teologer, filosofer och mystiker upptäckte han de meditativa aspekterna av dansen.

Under närmare 20 år innehade han ett lektorat vid universitetet i Marburg i Tyskland, där han undervisade i samhällsvetenskap.

Mötet med Findhorn 1976/77 uppmuntrade honom till att ytterligare utveckla dansens meditativa/heliga aspekter. Det nya var att Bernhard - som ett resultat av sitt eget professionella arbete, privata studier och samtal med vänner - hade utvecklat sitt eget synsätt som han introducerade i cirkeldansen. Det var en medvetenhet om inre rörelse, eller av stillhet

i rörelse. Förutom att han var en inspirerande, dynamisk lärare gav han bakgrundsinformation till danserna, liksom även en filosofisk tolkning.

Vid ett tillfälle sade han ”i många år drömde jag om möjligheten att lära ut de inre aspekterna av rörelse. Med professionella dansare kunde jag inte ha gjort det jag gör här på Findhorn”. Bernhard gav sitt nya synsätt namnet ”Dansmeditation” (Meditation des Tanzes).

Utgående från sina erfarenheter på Findhorn inspirerades Bernhard att bära med sig sitt nya synsätt till kurserna på kontinenten, där hans elever ivrigt väntade. Detta är den punkt där jag (Gabriele) började se en egen möjlighet att återgå till humaniora som ett redskap för själens väg.

Jag hade på egna vägar utforskat och studerat språk och litteratur i England och Ryssland, mystik (sufism) och indiska religiösa traditioner. Mitt eget specialintresse blev Europas och Asiens heliga traditioner och de fann ett uttryck i Sacred Dance.

Med erfarenheterna från Findhorn 1976/77-1982 bakom mig arbetade jag på kontinenten där jag utvecklade danscykler med olika teman baserade på Bernhards konstnärliga inspiration och på min egen erfarenhet av dans och forskning. Peter Vallance bjöd in mig till Sacred Dance Festivalen i Findhorn 1996, och därmed fick jag åter chansen att ta med mitt arbete dit.

Den impuls Bernhard hade hämtat till Findhorn utvecklades samtidigt på många platser. Den lilla dans”plantan” blev omskött av allt fler människor både på Findhorn och i andra länder, och växte snabbt till ett träd med flera grenar.

Findhorn exporterade det som kom att kallas ”Findhorndanser”. På andra platser kallades de ”Sacred/Circle dance” eller ”meditationsdanser”. De avspeglade den utveckling som skedde i de lokala grupperna.

Vid sitt sista besök i Findhorn sommaren 1985 när han var nästan 77 år gammal var Bernhard redan ganska sjuk. Han förlitade sig i allt större utsträckning på hjälp och stöd av de elever som hade blivit hans assistenter. Bernhard var uppskattad som en mångsidigt begåvad person och allmänt hyllad av samtida konstnärer. Många av dem hade Bernhard känt och arbetat med personligen.

Bernhard var en inspiration för dem han mötte på sin väg som dansare, och han var väldigt populär bland sina elever – i synnerhet bland de kvinnliga! Charmfullt omöjlig att handskas med som han var, lyckades han få alla han mötte att tro att de var hans speciella favoriter. Några är övertygade om detta än i denna dag...

Bernhard diskuterade sällan sina egna problem, men hade alltid tid att lyssna på andras. Eftersom han var väldigt öppen och ägde förmågan att gå på djupet, var han ständigt skapande på ett eller annat sätt. Han ritade rörelsestudier på pappersservetter i restauranger och lyssnade i timmar på musik medan han skrev ner dansidéer. Flera dagar senare sändes hela familjen ut på jakt efter dessa ’väldigt viktiga’ pappersbitar.

Fastän han var alla andras bästa vän, behöll han en innerlig kärlek för sin familj. Utan sin hustru, som stod för hans jordiska bas, kunde han inte ha svävat så högt. Bernhard kunde troligen inte förutse vilken dyrbar gåva han gav världen, och att hans arbete skulle komma att spridas över hela jorden. Ju mer vi mister kontakten med naturen omkring oss och med oss själva, desto mer kommer vår själ att behöva den näring konsten ger oss; som meditation och som bön, särskilt inom en gemenskap (in community).

Tack Bernhard och tack Findhorn!

München våren 2006, www.sacreddance-wosien.net